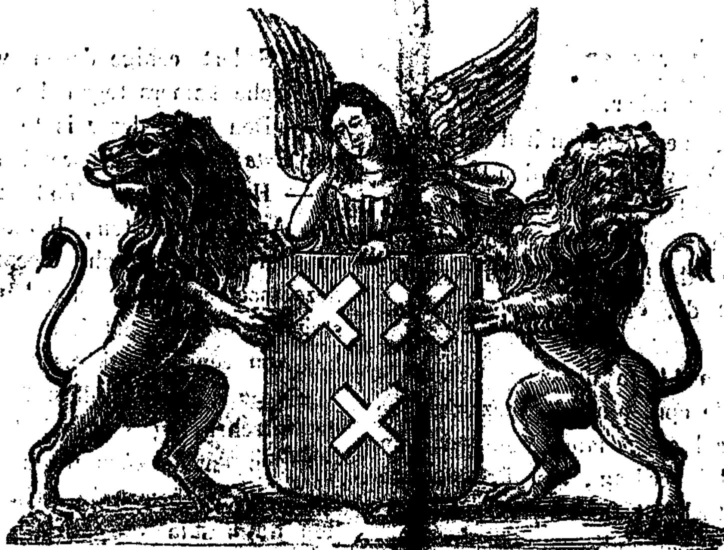
N°. 92

BREDASCHE COURANT.

ZONDAG 17 NOVEMBER.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 14den November.

De heer *Dupin* is in de zitting der wetgevende vergadering van den 12den weder tot president met 383 van de 574 stemmen der aanwezende leden verkozen.

In deze zitting is ook de boodschap voorgelezen van den President der Republiek bij gelegenheid van de hervatting der werkzaamheden van de wetgevende vergadering. Dit stuk vangt aan met des Presidents tevredenheid over den toestand van Frankrijk te kennen te geven. Alle pogingen der Regering hebben steeds gestrekt om binnen 's Lands orde en voorspoed te bevorderen. Zulks had ook gunstigen invloed op de financien, waardoor het mogelijk werd het te kort van 300 millioenen francs over 1849 tot op 100 millioenen te verminderen; men heeft ook gegronde hoop, dat het te kort over 1850 minder zal zijn dan gerekend was, en dat voor 1851 het evenwigt in de ontvangsten en uitgaven hersteld zal kunnen worden. De uitvoering van openbare werken is met kracht voortgezet, ofschoon sommigen door vermindering der credieten vertraging hebben ondergaan. Landbouw en koophandel zijn van Regeringswege zooveel doenlijk bevoordeeld, en eenige wetten zullen worden ingediend om die nog verder te bevorderen. De medewerking der vergadering wordt ook ingeroepen tot het tot stand brengen van verschillende wetten het regtswezen betreffende. Wat het onderwijs en de eeredienst aanbelangt, heeft de wet van den 15den Maart ll. tot veel verandering in het personeel en tot nieuwe reglementen aanleiding gegeven, welk een en ander veel werk heeft veroorzaakt. Het effectief van het leger te land, dat in Junij 1849 uit 450,000 man en 93,754 paarden bestond, is tot op 396,000 man en 87,400 paarden verminderd, en zal nog meerdere bekrimpingen ondergaan wanneer de staatkundige omstandigheden zulks veroorloven; de hulp der vergadering wordt ingeroepen om den toestand [illegible] verbeteren. In weerwil der vermindering, welke de marine heeft ondergaan, is zij nog op een ontzagverwekkenden voet gebleven; zij bestaat echter uit niet meer dan 125 schepen met 22,651 koppen, terwijl zij twee jaren geleden 235 schepen met 29,331 koppen telde. De buitenlandsche staatkunde van Frankrijk heeft in Italië de gewenschte gevolgen gehad door de herstelling van *Pius IX* op den Pauselijken troon; Frankrijks doel daarbij is steeds geweest de liberale en menschlievende bedoelingen des H. Vaders aan te moedigen; het leger te Rome blijft zich door zijne tucht en gematigdheid onderscheiden. Op de verschillende punten, waar de Fransche diplomatie tusschen beiden moest treden, heeft zij de waardigheid van Frankrijk op edele wijze gehandhaafd en de bondgenooten van Frankrijk hebben nooit te vergeefs om hulp gevraagd; zulks was met de Levant en Griekenland het geval. Frankrijk zal Denemarken alle ondersteuning schenken, welke het krachtens de verdragen en de oude vriendschap mag eischen. Omtrent de verwikkelingen in Duitschland zal Frankrijk de onzijdigheid bewaren, zoolang de belangen der Republiek en het evenwigt van Europa daardoor niet in de waagschaal worden gesteld.

Het slot der boodschap luidt aldus:

«Zoodanig, Mijne Heeren, is het vlugtig overzigt van den staat onzer aangelegenheden. In weerwil van de moeijelijkheid der omstandigheden is de werking van wet en gezag in die mate weder verzekerd, dat voor het vervolg niemand meer aan het welslagen van gewelddadige pogingen gelooft. Maar naar mate de vrees voor het tegenwoordige verdwijnt, houden de gemoederen zich meer en meer bezig met hetgeen de toekomst zal opleveren. Intusschen verlangt Frankrijk, boven al rust te genieten. Nog geheel ontsteld van het gevaar, dat de maatschappij geloopen heeft, wil het vreemd blijven aan de twisten van partijen of van personen, die zoo nietig zijn waar het zulke groote belangen geldt.

«Meermalen heb ik, wanneer mij de gelegenheid geschonken werd om openlijk mijn gevoelen te doen kennen, verklaard, dat ik degenen, die uit persoonlijke eerzucht de geringe vastheid, welke de constitutie aan onzen toestand verzekert, in gevaar zouden willen brengen, als hoogst misdadig beschouw. Dit is mijne innige overtuiging, waarin ik nooit gewankeld heb. Alleen de vijanden der openbare rust hebben de eenvoudigste stappen, die het gevolg zijn van mijne betrekking, in een verkeerd licht kunnen stellen,

«Als eerste ambtenaar der republiek was ik genoodzaakt mij in betrekking te stellen met de geestelijkheid, de regterlijke magt, de landbouwers, de fabrikanten en kooplieden, de administratie, het leger, en ik heb gretig elke gelegenheid aangegrepen, om hun mijne sympathie en mijne erkentelijkheid te betuigen voor de medewerking die ik van hen ondervindt. En bovendien, wanneer mijn naam en mijne pogingen hebben bijgedragen om den goeden geest van het leger, over hetwelk de constitutie aan mij alleen de beschikking geeft, te bevestigen, dan durf ik zeggen dat dit eene dienst is die ik aan het land heb bewezen, want steeds heb ik van mijne persoonlijken invloed ten nutte van de openbare orde gebruik gemaakt.

«De onveranderlijke regel van mijn politiek leven zal wezen, mijnen pligt en niets dan mijnen pligt te doen.

«Het is thans aan een ieder, behalve aan mij, geoorloofd de herziening onzer grondwet te willen verhaasten. Indien de constitutie gebreken en gevaarlijke beschikkingen behelst, dan staat het u allen vrij die aan het land te doen kennen. Ik alleen, door mijnen eed gebonden, houde mij naauwgezet binnen de door haar aangewezen grenzen.

«In zeer vele der algemeene provinciale raden is de wensch naar eene herziening der constitutie geuit. Die wensch is alleen tot de wetgevende magt gerigt. Ik voor mij, de door het volk verkozene, die alleen van dat volk mijne magt ontleen, zal mij steeds aan zijn wettiglijk uitgesproken wil onderwerpen.

«Ik weet het, de onzekerheid der toekomst wekt, bij veel bezorgdheid, vele wenschen en verwachtingen op. Laat ons allen die wenschen en verwachtingen aan het vaderland ten offer weten te brengen, en ons alleen met zijne belangen bezig houden. Indien gij gedurende deze zitting tot de herziening der constitutie besluit, dan zal eene constituërende vergadering onze grondwetten komen omwerken en het lot van het uitvoerend gezag regelen. Indien gij niet tot de herziening besluit, dan zal het volk in 1852 plegtig zijnen nieuwen wil doen kennen.

«Maar wat de toekomst ook brenge, laten wij ons met elkander verstaan, opdat nooit hartstogten, verrassing of geweld over het lot der natie beslissen; laat ons aan het volk liefde tot rust inboezemen, door bij onze beraadslagingen het voorbeeld van kalmte te geven; laat ons bij hetzelve eerbied voor het regt opwekken, door zelve nooit daarvan af te wijken; dan, geloof mij, zal de vooruitgang der politieke zeden het gevaarlijke wegnemen van instellingen, in dagen van algemeen wantrouwen en onzekerheid tot stand gebragt.

Wat mij het meest ter harte gaat — daarvan kunt gij verzekerd zijn — is niet, te weten wie in 1852 Frankrijk zal regeren, maar alleen den tijd waarover ik beschikken kan, zoodanig te gebruiken, dat de overgang, hoe hij dan ook zijn moge, zonder onrust en stoornis kunne plaats hebben.

«Het verhevenste en een edel hart het meest waardige deel is niet, wanneer men de magt bezit, te trachten naar de middelen om zich op den duur daarvan te verzekeren, maar onophoudelijk bedacht te zijn op middelen, om in het belang van allen de beginselen van regt en zedelijkheid te bevestigen, waartegen de hartstogten der menschen en de veranderlijkheid der wetten niets vermogen.

«Ik heb, mijne heeren, mijn hart opregtelijk voor u opengelegd. Gij zult aan mijne rondborstigheid door uw vertrouwen, aan mijne goede bedoelingen door uwe medewerking beantwoorden, en dan zal de Voorzienigheid het overige doen."

De voorlezing van deze boodschap en vooral van het laatste gedeelte is herhaaldelijk door luide teekenen van bijval afgebroken.

Al de berigten vereenigen zich overigens in het getuigenis van den bijzonder gunstigen indruk dien de waardige en gematigde taal, door den President in zijne boodschap gevoerd, algemeen gemaakt heeft. Inmiddels heeft de meerderheid der vergadering, onder den indruk der verklaringen van den President, in hare zitting van eergisteren, eene poging verijdeld om het gebeurde tusschen de permanente commissie en de bewindslieden ter sprake te brengen, door de verwerping van het voorstel des heeren *Anthony Thouret* om de processen-verbaal der bijeenkomsten van genoemde commissie openbaar te maken. Men heeft niet onopgemerkt gelaten dat dit voorstel het krachtigst bestreden is door den heer *Odillon-Barrot*, die zich gedurende het reces der vergadering in de permanente commissie als een der hevigste berispers van onderscheiden handelingen der regering had betoond.

— In de salons van het Elysée was gisteren avond eene buitengewoon groote menigte bijeen, om den President hare hulde te brengen.

— In den Ministerraad is sprake geweest van het vormen van een observatieleger van 30,000 man in het departement der Moezel, en van het buitendien plaatsen van 20,000 man in de naburige militaire divisiën.

— De gedelegeerden der schuldeischers van de civiele lijst van Koning *Lodewijk Philips* hebben bekend gemaakt dat al hunne vorderingen volkomen, met kapitaal en intrest afbetaald zijn. Er bestaat geen voorbeeld van eene liquidatie van zulk eene uitgebreidheid, die in den korten tijd van twee jaren afgeloopen is.

— Ter beurze waren genoteerd: 3 pCt. 57,85; 5 pCt. 93,15; Nap. renten 98,50; Rom. L. 78.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 14den November.

De Russische Regering, die reeds lang te kennen gegeven had dat zij den hersteldeu Bondsraad te Frankfort, als de wettige overheid van den Duitschen Bond beschouwt, heeft denzelve nu ook openlijk als zoodanig erkend, den 11 dezer namelijk heeft, naar een dagblad meldt, Prins *Gortschakoff* zijne geloofsbrieven als gezant van Rusland bij de Duitsche Bondsvergadering, in een plegtig gehoor aan den president der vergadering, Graaf *von Tgun*, overhandigd.

— Een Pruissisch Ministereel blad zeide den 11den dezer:

«De Regering geeft de hoop niet op dat de oproeping der gezamenlijke verdedigingsmagt van onzen Staat strekken zal om, langs den weg van bespoedigde onderhandelingen en vaststelling bij verdrag, aan Pruissen de magtsbevoegdheid welke het in Duitschland toekomt te doen erlangen. De Natie mag vertrouwen dat het gebragte offer der mobilisering onzes legers niet vruchteloos zijn zal."

Meer dan één Pruissisch blad blijft aandringen op verandering in het Ministerie vóór den 21sten dezer, wanneer de Kamers geopend moeten worden. Zij noemen de tegenwoordige Ministers, vooral de heer *von Manteuffel*, te zwak en te weifelend om het volk, tegenover de eischen van Oostenrijk en zijne Bondgenooten, genoegzaam vertrouwen in te boezemen. Bitter zijn de aanmerkingen van sommige dier bladen over de reeds gedane of vermoede inwilligingen, en zij behelzen ingewikkelde bedreigingen dat, mogt het der Regering geen ernst met de algemeene wapening geweest zijn, de nu onder de wapenen gebragte bevolking zichzelve regt zal verschaffen.

— Te Berlijn was den 12den dezer het gerucht verspreid, dat van den Pruissischen gezant te Weenen, graaf *von Bernstoff*, de tijding ontvangen was, dat hij op het punt stond van eene allezins bevredigende vereffening der aangelegenheden in geschil te bereiken, en dat men het alleen omtrent zeer ondergeschikte vragen nog niet geheel eens was.

— Een telegraphisch berigt uit Weenen houdt het volgende:

«De graaf *Dönhoff* moet uit Berlijn definitive en wel aannemelijke voorstellen aangebragt hebben, zoodat men zich hier met het behoud van den vrede vleit. Ook de (door velen voor een ministerieel orgaan gehouden) *Oesterreichische Correspondenz* bevestigt, dat volgens geloofwaardige opgaven de openingen van Oostenrijk te Berlijn op eene wijze ontvangen zijn, die van regtvaardigheid en gematigdheid getuigt."

— Het hoofdkwartier van den Pruissischen opperbevelhebber, graaf *von der Groeben*, bevond zich den 11den reeds weder te Vacha, op Weimarsch gebied; zijne troepen hielden Hersfeld, door hetwelk de militaire heirbaan leidt, nog bezet, doch hadden van daar tot Fulda de geheele streek ontruimd. De voorhoede der bondstroepen stond $1^1/_2$ uur van Fulda op den weg naar Hersfeld. Te Kassel heerschte den 11den groote ontsteltenis ten gevolge van het gerucht, dat ook die stad den volgenden dag door de Pruissen ontruimd zoude worden, dat deze zich tot het bezetten der militaire wegen zouden bepalen, en dat men eerstdaags de aankomst der bondstroepen te gemoet kon zien. Tot dusverre is niet gebleken of dit gerucht gegrond is.

De *Ober-Postamts-Zeitung* berigt, dat in de vestingwerken van Mainz de in 1848 geplaatste palisaden sedert eenige dagen door Oostenrijksche pioniers worden weggenomen, zonder dat nieuwe daarvoor in de plaats worden gesteld.

— De berigten uit Beijeren en Oostenrijk gewagen voortdurend van het marcheren van troepen naar Midden-Duitschland en van nieuwe wapeningen. Te München heette het dat het geheele Beijersche leger, voor zoover zulks nog niet geschied was, mobiel gemaakt, en de vierde bataillons bij de 16 regementen infanterie opgerigt zouden worden. Uit Weenen wordt gemeld, dat den 9den vier regementen zware ruiterij van daar naar het leger in Boheme opgebroken zijn, en dat bijna dagelijks bataillons van de grensregementen aldaar doortrekken.

— Volgens een telegraphisch berigt uit Krakau van den 11den dezer, door onderscheiden Duitsche bladen medegedeeld, zouden sterke afdeelingen Russische troepen naar de westelijke grenzen in beweging zijn; zoo vermoed werd om de oostelijke provincien van Oostenrijk te beveiligen, ingeval het tot eenen oorlog tusschen dat land en Pruissen komen mogt.

— Verscheiden te Berlijn aanwezige Hongaren hebben van huis berigt ontvangen dat de Russen, ten getale van tusschen achttien en twintigduizend man, Hongarije bereids zijn binnengerukt.

— Uit Kassel wordt van den 12den dezer gemeld, dat het gerucht als of de Pruissen dien dag ook deze stad ontruimen en aan de bondstroepen overgeven zouden, zich geenszins bevestigd heeft; dat veeleer nieuwe Pruissische versterkingen aldaar binnengerukt zijn; dat het Pruissische hoofdkwartier niet, gelijk gisteren gemeld werd, naar Vacha op Weimarsch gebied verplaatst was, maar zich te Friedewald, tusschen die plaats en Hersfeld, bevond, welke laatste bezet was gebleven, zoodat niet alleen de weg naar Thuringen, maar ook die naar Kassel volkomen gedekt was. De bondstroepen schenen nog niet verder dan tot Hunfeld te zijn voortgerukt. Intusschen zijn den 13den nieuwe Beijersche troepen uit Hanau naar Fulda gemarcheerd. Uit Bamburg wordt van den 11den dezer berigt, dat de gezamenlijke aldaar en in den omtrek liggende Oostenrijksche troepen bevel hadden ontvangen om met den meesten spoed westwaarts naar de Hessische grenzen op te rukken, en dat ten deele reeds aan dit bevel voldaan was. Berigten uit München van den 10den dezer bevestigen voorts, dat van wege het ministerie van oorlog bevelen zijn afgezonden om het geheele Beijersche leger mobiel te maken, en alle verlofgangers op te roepen.

— Uit Karlsruhe wordt medegedeeld, dat het Badensche ministerie de door den minister *Kluber* met Pruissen geslotene militaire conventie definitief opgezegd heeft.

— Sedert eenige dagen wordt met eenige zekerheid gemeld, dat de Beijersche kamers tegen den 15 December zullen worden bijeengeroepen.

— Den 5den dezer is te Ebenzweier overleden de Aartshertog *Ferdinand von Este;* hij was geborenden 25 April 1781.

— Het officiele dagblad van Milaan berigt dat de Oostenrijksche troepen die Ancona bezetten, bevel hebben ontvangen om die stad te verlaten, en door Napolitaansche troepen vervangen zullen worden. Men meent dat deze maatregel in verband staat met de verzwakking der Oostenrijksche strijdkrachten in het Lombardo-Venetiaansche, ten gevolge van het oprukken van eenige Italiaansche regementen naar Duitschland.

— De opstand in Bosnië breidt zich uit, dewijl ook vele Turken, over de uitschrijving van belastingen op hunne inkomsten, de heffing van recruten en de afpersingen der ambtenaren verbolgen, daaraan nu deel genomen hebben. Zij hebben de troepen van den Nizam verdreven en den Kajmakam van Tuzla verslagen.

— Onderscheiden Duitsche bladen deelen een, gedeeltelijk door middel van den telegraaph ontvangen, berigt uit Konstantinopel van 2 November mede van den volgenden inhoud: «In Aleppo heeft een opstand tegen de Christenen plaats gehad, waarbij een groot aantal van dezen vermoord en in de wijk der Franken schromelijke verwoestingen aangerigt zijn; terwijl de Turksche troepen werkelooze aanschouwers van die gruwelen gebleven zijn."

BELGIE.

BRUSSEL, den 15den October.

De zitting der Belgische wetgevende kamers is ll. dingsdag geopend geworden. Uit hoofde van den zwaren rouw, waarin de Koning door het overlijden van de Koningin verkeert, is de opening niet met eene troonrede geschied.

De kamer van vertegenwoordigers heeft in hare zitting van gisteren bij acclamatie een adres van rouwbeklag aan den Koning wegens het overlijden der Koningin gestemd; hetzelve zal door de geheele kamer aan den Koning worden overgebragt.

— Dezer dagen is op het Koninklijk paleis, onder voorzitting van den vrederegter, een familieraad gehouden, ter benoeming van een toeziendén voogd voor de Koninklijke Prinsen. De Koning en de Fransche Prinsen, zijne schoonbroeders, zijn daarbij vertegenwoordigd geweest. Den hertog *van Nemours* is deze betrekking opgedragen geworden, en genoemde Vorst heeft, in deze zijne hoedanigheid, de nalatenschap der Koningin, onder voorwaarde van boedelbeschrijving, volgens de wet, aanvaard.

— De Akademie van Onderwijs heeft eene gouden medaille uitgeloofd voor den schrijver der beste historische lofrede op de koningin der Belgen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 16den November.

De Afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zullen heden onderzoeken de wetsontwerpen nopens de vestingen en de dadingen.

Naar men verneemt heeft de Commissie van Rapporteurs van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, ten aanzien van de ontwerpen der begrootingswetten voor 1851, haar verslag in gereedheid gebragt; het zal, naar men verwacht, weldra worden gedrukt en rondgedeeld.

— Naar aanleiding der in de Afdeelingen van de Tweede Kamer gemaakte aanmerkingen op het wetsontwerp tot toekenning van pensioen aan leden der voormalige Eerste Kamer, heeft de Regering een gewijzigd ontwerp ingezonden, waarbij aan jonkh. *J. H. van Lynden van Lunenburg* en mr. *P. A. Brugmans* ten laste van den Staat een pensioen wordt verleend, voor ieder ten bedrage van *f* 4000 's jaars, te rekenen van het tijdstip, waarop de betaling hunner toelage als lid der voormalige Eerste Kamer heeft opgehouden, doch met dien verstande, dat het pensioen wegens hunne vroegere ambtsbedieningen genoten, daarop in mindering komt.

— Bij het deze week aan de Tweede Kamer ingediende wets-ontwerp betreffende dadingen over domaniale zaken wordt bepaald, dat verschillen over regten, den Staat toekomende op onroerende zaken, ook voortaan bij dading door den Koning worden beëindigd, wanneer de zaak in verschil *drie duizend guldens* of minder waarde heeft; doch dat, wanneer de zaak eene hoogere waarde heeft, de goedkeuring van de wetgevende magt gevorderd wordt.

— Z. M. de Koning heeft gisteren vroegtijdig de residentie verlaten, om, waarschijnlijk tot het einde der maand, op het lustslot het Loo door te brengen.

— Bij Koninklijk besluit van den 12den November 1850, n°. 11, zijn de volgende controleurs van 's Rijksbelastingen verplaats, te weten: de heer *W. J. Verkuijl*, van Groningen naar Lobith; de heer *P. A. A. de Timmerman*, van Lobith naar Groningen (2de afdeeling), de heer *H. A. Elias*, van Boxtel naar Doesborgh; de heer *A. F. J. Tengbergen*, van Doesborg naar Boxtel.

— Bij Koninklijk besluit van den 12den dezer is aan den heer *Æ.* baron *Mackay* op zijn verzoek een eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van referendaris der eerste klasse bij den Raad van State.

— De Minister van Finantien heeft bekend gemaakt, dat tot en met den 31 October ll., in omloop was een kapitaal van *f* 3,600,900 aan schatkistbiljetten, daargesteld krachtens de wetten van den 27 December 1840 en 30 October 1848 (*Staatsblad* n°. 79 en 75).

— De minister van justitie heeft de collegien van administratie over de huizen van arrest te Sneek, Assen, Almelo en Winschoten doen aanschrijven, dat de in genoemde huizen sedert eenigen tijd toegepaste afzonderlijke opsluiting van veroordeelde gevangenen niet meer behoorde plaats te hebben, in afwachting, dat eene transitoire wet, deze aangelegenheid betref-

fende, zal zijn tot stand gebragt, ten zij de gevangenen zelve eene afzonderlijke opsluiting mogten verlangen, hetgeen zij dan bij requeste kunnen vragen.

— De nieuwe organisatie der infanterie is door Z. M. nog niet goedgekeurd. Dezer dagen zijn de vroeger door Prins *Frederik* op het primitieve ontwerp dier organisatie gemaakte aanmerkingen, naar Z. K. H. met een brief van het departement van oorlog teruggezonden. Vóór de terugkomst van Z. K. H., waarvan het tijdstip nog onbekend is, zal aan de organisatie niet verder gearbeid worden.

Na de organisatie der infanterie zal hoogstwaarschijnlijk die der artillerie volgen.

— Het Provinciaal Geregtshof te Middelburg heeft het vonnis der Arrondissements-Regtbank te Zierikzee, van 20 september ll., waarbij de beklaagde, *Alexander Adrianus Crafford*, boekdrukker te Zierikzee, uitgever van het weekblad *de Ekster*, ter zake van een daarin opgenomen artikel, houdende te laste legging van eene bepaalde ondeugd tegen eenen bepaald aangeduiden persoon, is veroordeeld, krachtens art. 375 van het wetboek van strafregt, tot eene geldboete van *f* 250, — in alle opzigten zich volkomen vereenigende met de in dit vonnis opgenomen beweegredenen, bevestigd; alles met veroordeeling van den beklaagden appellant in de kosten van den processe, ook op het hooger beroep gevallen.

— Te Amsterdam is, na langdurige en smartelijke ongesteldheid overleden, de heer Mr. *Jan Fabius*, ridder van den Nederlandschen Leeuw en der Grieksche orde van den Verlosser, raadsheer in het provinciaal geregtshof van Noordholland. Onder verschillende andere betrekkingen, door hem met ijver en roem bekleed, was ook het voorzitterschap van de subcommissie der Maatschappij van Weldadigheid. Vele letterkundige maatschappijen telden hem onder hare medeleden. Als mensch, burger, huisvader en vriend was hij geacht en bemind.

— In eene dezer dagen gehouden vergadering der Amsterdamsche afdeeling van de Nederlandsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunde, trad Dr. *Thijssen* op en sprak, uit naam der Commissie voor Topographie en Statistiek, over de *bevolking van Amsterdam*. Wij nemen het volgende uit zijn verslag over: In 1622, toen de eerste volkstelling schijnt te hebben plaats gevonden, telde *Amsterdam* 104,961 inwoners, wonende in 26,400 huizen. In 1795 was de bevolking, na een voortdurenden aanwas, die herhaaldelijk vergrooting der stad had noodig gemaakt (voor de 4de en laatstemaal in 1675), gestegen tot 217,024 inwoners, een getal, dat waarschijnlijk te klijn is en op 221,000 moet gesteld worden. Na dezen tijd nam de bevolking voortdurend af, zoodat in 1815 reeds ongeveer 40,000 zielen minder aanwezig waren; de bevolking was toen namelijk 180,179. Sedert is de bevolking weder zoodanig toegenomen, dat bij de telling van 1849 224,335 inwoners en 22,875 huizen zijn opgegeven. Deze vermeerdering is evenwel geenszins aan eene sterke verhouding van het aantal der geboorten toe te schrijven, maar hoofdzakelijk aan den toevloed van vreemdelingen, zoodat men mag aannemen, dat in de laatste 10 jaren 13000 menschen hier meer zijn aangekomen, dan van hier naar elders vertrokken. De gemiddelde sterfte is thans 1 op 28. Het getal huwelijken 1 op 114. Dat der onechte kinderen staat tot dat der echte in de laatste tien jaren als 1 : 8, terwijl dit tien jaren vroeger nog 1 : 12 was. Voorwaar geen bewijs voor toenemende moraliteit! Het aantal doodgeboren kinderen staat tot de levendgeborenen, als 1 : 15, wat in de vorige eeuw nog als 1 : 25 was. Eveneens dus eene ongunstiger verhouding dan vroeger, ja zelf dan in vele andere steden. De statistiek toont aan, dat het ongehuwde leven der zwangeren een der voornaamste oorzaken is van 't doodgeboren worden en spoedig sterven der kinderen. Een ander argument, dat voor toenemende armoede en daarmede steeds gepaard gaande verontzedelijking pleit, is het verminderd getal bewoonde huizen bij een vermeerderd aantal huisgezinnen. Woonden toch in 1830 45000 gezinnen in 24000 huizen, in 1850 moeten zich 51000 gezinnen met 22000 huizen behelpen.

— Op eene boekverkooping te 's Bosch, in eene volledige verzameling van alle werken van *Bilderdijk* en diens echtgenoot, met eenige losse dichtstukjes en manuscript, voor de aanzienlijke som van *f* 430, gekocht door Jhr. *de Jonge van Ellemeet*, te Oostkapelle.

— Volgens de dezer dagen te Groningen gehoudene recensie der heeren studenten, bedroeg hun aantal 243. Bovendien woonden 22 chirurgijns en apothekers-leerlingen de akademische lessen bij.

— Van het Nieuwediep schrijft men, dat Zondag avond op de Haaks vastgeraakt zijn twee schepen, beide brikken en wel eene Spaansche en eene Engelsche. — Toen men zulks met het aanbreken van den dag gewaar werd, zijn verscheidene vaartuigen uit het Nieuwediep derwaarts gezeild, doch eer zij de Haaks bereikten, waren beide schepen reeds stuk geslagen. Van de bemanning van het Engelsche schip is niemand, en van die van het Spaansche slechts twee man gered. De geredden hadden zich geheel naakt in zee geworpen, waren door de branding heen gezwommen en hadden reeds eenige uren zwemmende doorgebragt, toen zij door eene loodsboot, welke des nachts het Nieuwediep had verlaten, werden opgenomen.

Den 9 strandde, $1^1/_2$ uur bezuiden Wijk aan Zee, eene galjas, genaamd *Wohlfahart*, kapitein *J. H. Hansen*, van Stettin, met ballast naar Sunderland, om steenkolen. De equipagie bestond uit zes man, waarvan vier gered zijn door de reddingsboot, gestationneerd te Wijk aan Zee.

— In den nacht van Vrijdag op Zaturdag jl., is het water te Groningen, bij een' hevigen noordwesten storm, gestegen tot 19 palmen, en zijn daardoor de lagere gedeelten der stad geïnundeerd. Ditzelfde is toen ook te Delfzijl gebeurd, alwaar het water tot 26 palmen boven volzee is opgestuwd, dat is, op weinige duimen na, zoo hoog als bij den hoogsten stand van vroegere jaren.

— Door eenen reiziger, van Nevers te Orleans aangekomen, heeft men vernomen, dat de van Orleans vertrekken trein des nachts bij Guetin uit het spoor is geraakt. Dit onheil is veroorzaakt door eene kudde ossen, welke door de vetweijers des nachts in de weiden worden gelaten; maar als het weder vochtig is, zoeken deze dieren zavelgronden, om zich neder te leggen. De nacht was niet alleen vochtig, maar ook zeer donker, en eene geheele kudde ossen was tot op de sporen gaan liggen. De machinist kon hen onmogelijk van verre zien: de trein kwam dus pijlsnel aan; de locomotief overreed en verpletterde acht ossen; de beenderen en ingewanden der dieren strengelden zich in de wielen, en deden de trekmachine, den waterwagen en twee bagagiewagens het onderste boven tuimelen. De andere wagens kregen een schok, maar bleven op de baan; geen der reizigers werd gekwetst. Door een zonderling geluk zijn de machinist, de stoker en de treinwachter er met of zonder ligte kneuzingen afgekomen. Wat aangaat de overige ossen, zij zijn vol schrik opgestaan; herwaarts en derwaarts gevloden, sommigen tot Nevers toe. De plaats waar het onheil gebeurd is, geleek een slagthuis; de acht ossen waren letterlijk in stukken gehakt, de locomotief en de waterwagen lagen met de wielen omhoog, en alles leverde het tooneel van de uiterste verwarring op.

BURGERLIJKE STAND TE BREDA.

GEBOORTEN.

Van 10 Nov. tot en met 16 Novemb. 1850. 2 mann. 5 vrouwel. geslacht.

HUWELIJKEN.

Van 10 Nov. tot en met 16 Novemb. 1850. 1 huwelijk.

STERFGEVALLEN.

Van 10 Nov. tot en met 16 Novemb. 1850. 3 mann. 3 vrouwel. geslacht.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 15 November.

TARWE zonder verandering; verkocht: 131 ℔ bonte Poolsche *f* 292; 128 ℔ mindere dito *f* 270; 126 ℔ Jar. Groninger *f* 220.

ROGGE tot ruim vorige prijzen met goeden handel; verkocht: 120, 121 ℔ Pruissische *f* 169, *f* 170; 118 ℔ Memel *f* 162; 113, 115 ℔ Gedroogde *f* 144, *f* 149.

GERST prijsh.: 114, 115 ℔ Deensche *f* 142, *f* 144.

HAVER en BOEKWEIT zonder handel.

KOOLZAAD: Carolinerzeil. 57 P. vl.; op 9 vaten Olie te leveren: in Nov. eerstk. $58^1/_2$ P. vl.; April eerstk. $60^1/_2$ P. vl.

LIJNZAAD één doen: 108, 109 ℔ Arch. *f* 285.

RAAPOLIE: op 6/w. *f* $36^3/_4$; Vlieg. *f* $35^1/_2$ à $^3/_4$; per Volgbr. *f* $35^1/_4$; 1 Dec. eerstk. *f* $35^1/_4$; 1 Mei eerstk. *f* $35^5/_8$; 1 Sept. eerstk. *f* $35^1/_2$.

LIJNOLIE: op 6/w. *f* 35; Vlieg. *f* 34.

HENNEPOLIE: op 6/w. *f* 37.

RAAPKOEKEN: per 1040 st., *f* 58 à 63. — LIJNKOEKEN: per 104 st., *f* $7^1/_2$ à $11^1/_2$.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 15. NOVEMBER 1850.

Het Nederl. Mudde Tarwe (Oude)	van *f* 7,00	tot *f* 8,40.
Het dito dito Tarwe (Nieuwe)	» » 7,00	» » 7,90.
Het dito dito Rogge	» » 5,75	» » 5,95.
Het dito dito Boekweit op wigt (70 Ned. Pond.)	» » 0,00	» » 5,70.
Het dito dito Boekweit	» » 0,00	» » 5,40.
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl.		» 0,15.
Een lucht Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.		» 0,15.
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.		» $0,23^1/_2$.
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.		» 0,28.
Een Nederl. pond Tarwe-meel		» 0,16.
Een dito pond grof Tarwe-meel		» 0,15.
Een dito pond Boter		» 0,64.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	*f* 0,00	tot *f* 2,30.
Het 1000 Eiken Telhout		» 2,60.
Het 1000 Doof Hout		» 2,00.
De kar Spaanders		» 2,85.
De » Struiken		» 2,80.
De 100 Mutsaard		» 3,30

TWEE HONDERD TWAALFDE STAATS-LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

3e Trekking. Geene.
4e —— No. 5212, een prijs van *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (15 *November*) was de fondsnotering: Ned. $2^1/_2$ pCt. $54^5/_8$, $^7/_8$, $^{13}/_{16}$; 3 pCt. $64^9/_{16}$, $^3/_8$, $^9/_{16}$; 4 pCt. $84^5/_8$, 85; O. Ind. Leening 84; N. Handelm. 112; Belgie $2^1/_2$ pCt. 46, $^1/_4$, $^1/_{16}$; Frankrijk 3 pCt. $52^3/_4$, $53^1/_8$, 53; Spanje Ardoins $12^5/_{16}$, $^7/_{16}$; dito van 810 p. st. $12^1/_2$, $^5/_8$; dito Onbep. St. $12^1/_8$, $^3/_{16}$; 3 pCt. 38; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. $33^1/_4$, $^1/_8$, 33; Coupons Ardoins $8^1/_4$, $^7/_{16}$; Portugezen te Londen 5 pCt. $33^{13}/_{16}$, $^{15}/_{16}$; dito 4 pCt. $33^3/_8$, $^1/_2$ $^3/_8$; Rusland 5 pCt. $103^1/_4$, $^3/_8$; dito 1828—29 $102^1/_2$, 103; Certif. 1831—33 $93^1/_2$; Id. $4^1/_2$ pCt. $93^3/_4$; 4 pCt. bij *Hope* 85, $^1/_4$; Id. bij *Stieglitz* $84^3/_4$; Id. 5de serie $84^5/_8$; Inschr. in Assign. 6 pCt. $62^1/_2$; Certif. van dito 63; Polen Aand. *f* 500, *f* 140; Oostenr. Metall. 5 pCt. $69^3/_4$, $70^1/_2$; Id. $2^1/_2$ pCt. $36^1/_4$; Nieuwe $2^1/_2$ pCt. 37, $^1/_4$; Nieuwe 5 pCt. $74^1/_2$, $^7/_8$, $^3/_4$; Denem. $98^1/_4$.

Advertentiën.

Alhier is Gearriveerd

De Heer J. REIS, *OCULIST en OPTICUS te Nijmegen, Bezitter van de Gouden Medaille der Orde voor Wetenschap en Kunst, van Z. M. den Koning van Pruissen,* met een volledig Assortiment tot het Optisch vak behoorende INSTRUMENTEN, uit het Optisch Instituut te *Weenen*, onder welke zich bijzonder voor Wetenschappelijke onderzoekingen geschikte MIKROSKOPEN bevinden, alsmede door de *Radius-Machines* geslepene BRILLEN, welke, zich door derzelver uitmuntende hoedanigheden aanbevelende, in alle opzigten niets te wenschen overlaten, en waarvan hem door de uitstekendste mannen van dat vak de vereerendste Certificaten zijn uitgereikt, welke bij hem voor een ieder ter inzage liggen, als van A. VON HUMBOLDT, Prof. der Astr., ENKE, Prof. der Astr., beide te *Berlijn*, en vele anderen.

Bovengemelde is gelogeerd bij P. P. DAMMER, M^d. *Tailleur*, Kattestraat, Wijk A., N°. 5.

De BURGEMEESTER van *Zevenbergen*, maakt bij deze bekend, dat de van ouds bestaande **PAARDEN- EN BEESTEN-MARKT**, welke invalt op den *eersten Woensdag* na de Gorinchemsche Paarden- en Beesten-Markt, binnen deze Gemeente, op *Woensdag den* 20. *November* 1850 zal worden gehouden, waarop geene KRAMEN, STALLEN, enz., zullen worden toegelaten.

ZEVENBERGEN, den 5. November 1850.

De Burgemeester,
D. NELEMANS Jz.

BEKENDMAKING.

De DIRECTEUR der BANK van LEENING te *Breda*, zal, op last der Commissie van Administratie dier Beleenbank, op *Woensdag den* 18. *December* 1850, aan het Lokaal der Bank, publiek doen VERKOOPEN:

De **VERSTANE PANDEN** van de maanden *Julij, Augustus* en *September* 1849; zullende die Goederen daags te voren voor een ieder ter bezigtiging liggen.

Gemelde Panden kunnen alsnog gelost, of de interessen der daarop beleende Kapitalen aanbetaald worden, vóór of uiterlijk op *Dingsdag den* 10. *December* bevorens.

De Directeur voornoemd,
P. J. J. MICHIELSEN.

*** JACOBUS VAN GINNEKEN, Notaris in het Arrondissement *Breda*, Standplaats *Teteringen*, zal, ten verzoeke zijns Principaals, op *Woensdag den* 20. *November* 1850, provisioneel, en 14 dagen daarna, op *Woensdag den* 4. *December daaraanvolgende*, definitief, beide dagen des voormiddags ten 10 ure precies, in de Herberg van de Weduwe JOHANNIS AKKERMANS, bij de Kerk te *Teteringen*, in het openbaar

VEILEN EN VERKOOPEN:

EERSTE KOOP.

Eene BOUWMANSWONING, waarin sedert jaren met goed succes het bedrijf van Grutter is uitgeoefend, met KAMER, STALLING, GRUTTERIJ, SCHUUR, HOF, ERF en twee Percelen BOUWLAND, gestaan en gelegen aan elkander aan de *Hoolstraat* bij de Kerk te *Teteringen*, Kadaster Sectie C, N°s. 349, 350, 351 en 352, te zamen groot 1 Bunder, 28 Roeden en 10 Ellen.

TWEEDE KOOP.

Een Perceel BOUWLAND, gelegen als voor, Kadaster Sectie C, N°. 348, groot 1 Bunder, 18 Roeden en 90 Ellen.

DERDE KOOP.

Een Perceel zoo HOOI- als WEILAND, gelegen in de *Korte Vugt*, onder *Teteringen*, Kadaster Sectie F, N°. 70, groot 57 Roeden 30 Ellen.

De voormelde Koopen zullen ook gecombineerd worden aangeboden.

Aan te vaarden in gebruik: de *ledige Landerijen* met 11 November 1851, en de *Huizinge, enz.* met half Maart 1852, als zijnde tot dien tijd in huur bij CORNELIS JACOBS.

Om nadere informatie vervoege men zich ten Kantore van gemelden Notaris.

ZEG HET VOORT.

*** K. H. BODE, Notaris te *'s Princenhage*, zal op *Donderdag den* 28. *November* 1850, voormiddags ten 10 uur, ten Huize en Herberge van BASTIAAN BASTIAANSE, aan den Steenweg onder *'s Princenhage*, ten verzoeke van de Heeren G. MOOLENBERGH en G. RAMAKERS te *Breda*, publiek **VERKOOPEN**:

Eene aanzienlijke partij Zware MASTEN BOOMEN, op stam, geschikt voor MOLEN- en TIMMERWERK, ZAAGBLOKKEN, enz., verdeeld in 56 Koopen, benevens nog 6 Kavels SCHAARHOUT, op struik. — Alles staande op de *Effensche Hoeve*, gelegen op *Effen* onder *'s Princenhage*, aan den Steenweg op *Antwerpen*.

Aanwijzing zal gedaan worden door J. DE KOSTER, wonende bij de Molen op *Effen*.

*** Bij VAN GULICK EN HERMANS, Drukkers, Boek- en Muzijkhandelaren te *Breda*, zijn te bekomen allerhande soorten en kleuren van fijne papieren, tot het vervaardigen van KUNSTBLOEMEN en BALLONS voor Lampen, alsmede gemaakte Bloemen tot Modellen, als ook Losse Bladen in soorten, Knoppen, Zaden en Gereedschappen, en al wat verder tot de kunst van Bloemenmaken behoort, tegen Parijssche prijzen, en tot gemak dergenen die zich in gemelde kunst willen oefenen, is daarbij te bekomen, eene Handleiding tot het vervaardigen van KUNSTBLOEMEN, met 84 patronen tot Modellen. Prijs 65 Cents.

Bij deze recommanderen wij ons in de gunst der Heeren Muzijkmeesters, Liefhebbers en Liefhebsters der Muzijk, daar thans bij ons voorhanden zijn de laatst uitgekomen soorten van Muzijk, voor Piano, Viool, Fluit, enz., enz., alle voor matige prijzen te bekomen.

*** Door den Boekhandelaar J. J. TIJL te *Zwolle*, is uitgegeven:

MITCHELLS GIDS

NAAR

CALIFORNIE.

Naar het Engelsch door

M. REIJZER.

Prijs *f* 0,75.

Bovenstaande debiteert met goed succes:

W. J. VAN DER VEGTE, Allereerste leerboekje voor kinderen, ingerigt volgens de leerwijze van P. J. PRINSEN, 2^e druk. *f* 0.03.

——— Tweede stukje of eerste vervolg op het allereerste leerboekje voor kinderen . . . . *f* 0.06.

——— Derde stukje voor leerlingen welke volgens de leerwijze van P. J. PRINSEN onderwezen worden. Bevattende de oefeningen overeenkomstig de zesde en zevende leestafel. *f* 0.08.

——— Vierde stukje. Bevattende de oefeningen overeenkomstig de achtste leestafel . . . . *f* 0.08.

Kleine Verhalen uit den Jeugdigen leeftijd, een leerzaam prenteboekje voor gehoorzame en vlijtige kinderen, met pl. *f* 0,50.

Kleine Verhalen uit den Jeugdigen leeftijd, een gemakkelijk leesboekje voor de eerste afdeeling der tweede klasse, 2^e druk, schoolgebruik . . . . *f* 0.10.

H. KROESE RAMAKER, Zakwoordenboekje, bevattende eene verzameling van mannelijke en vrouwelijke zelfstandige naamwoorden, en van woorden die met **ee**, **oo** of **ei** moeten geschreven worden, ten dienste van hen, die gaarne goed Nederduitsch wenschen te schrijven, 3^e vermeerderde druk. *f* 0.30.

J. JENNES, De Ziekten onzer Huisdieren welke op den mensch kunnen overgaan, als zoodanig vergelijkend beschreven door JACOB LEWS, Med. et Chir. Doct. naar zijne, door de Medische faculteit te Berlijn, bekroonde prijsverhandeling. In het Hollandsch bewerkt door J. JENNES, Rijks-Veearts van de 1^e klasse te *Zwolle* . . . . *f* 2.40.

——— Het stel van F. GUENON, om aan uitwendige kenteekenen der Koe te kunnen zien de hoeveelheid en hoedanigheid der Melk die zij zal geven, benevens den duur der melkgeving, met platen . . . . *f* 0,60.

W. STARING en **T. J. STIELTJES**, de Overijsselsche Wateren met Kaart . . . . *f* 6.00.

De Kaart apart op 4 vel groot Mediaan . . . . . - 2.00.

Grondwet voor het Koningrijk der Nederlanden . . . - 0.20.

Wet tot Regeling van het Kiesregt . . . . - 0.10.

—— op de keuze en zamenstelling der Provinciale Staten. - 0.10.

—— tot vaststelling van Briefport en tot regeling der brievenposterij . . . . *f* 0.10.

—— wie Nederlanders zijn . . . . - 0.05.

*** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, zijn voorhanden:

HOLLAND, Almanak voor 1851 uitgegeven door Mr. J. VAN LENNEP. *f* 3,90.

AURORA, Jaarboekje voor 1851, uitgegeven door Mr. J. I. D. NEPVEU en S. J. VAN DEN BERGH, en opgedragen aan H. M. de Koningin der Nederlanden, met zes staalgravuren, bewerkt door J. W. KAISER, D. J. SLUYTER en W. F. WEHMEYER, naar schilderijen of teekeningen van M. TEN KATE, J. A. KRUSEMAN, C. EBERLE, A. PLEYSIER, C. ROCHUSSEN en A. F. ZÜRCHER, 32° » 4,90.

DORCAS, Jaarboekje voor 1851, uitgegeven ter oprigting van een fonds van weldadigheid . . . . » 2,50.

ALMANACH DE GOTHA, Annuaire diplomatique et statistique, pour l'année 1851 . . . . » 2,40.

CHRISTELIJKE VOLKSALMANAK. 1851 . . . . » 0,60.

ALMANAK TOT GEZELLIG ONDERHOUD, voor het jaar 1851. » 0,35.

ALMANAK VOOR DE JEUGD. 1851. Gekl. plaatjes en koker. » 1,40.

Idem idem Zwarte plaatjes . . . » 0,90.

KARL STEFFENS, Volks-Kalender für 1851 . . . . . » 0,85.

TREWENDT'S, Deutscher Volks-Kalender für 1851 . . . » 0,85.

NIERITZ, Deutscher Volkskalender für 1851. . . . . » 0,70.

AUGUST, Deutscher Volkskalender für 1851 . . . . . » 0,70.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.